

Success quantitativ, fiasco qualitativ

La bilantscha da la protecziun da las palids 20 onns suenter l'iniziativa da Rothenturm

DA GIERI ANTONI CAVIEZEL

■ **La surfatscha da las palids en Svizra è strusch sa sminuida dapi l'approbaziun da l'iniziativa da Rothenturm d'avant 20 onns. Las palids sa chattan dentant en in stadi che fa quitads.**

A questa conclusiun vegn l'Uffizi federal per l'ambient (Bafu) sin fundament d'ina controlla da success. Oz sajan gia 91% da las palids autas ed 87% da las palids bassas protegids dals chantuns. La protecziun da cuntradas da palids saja realisada u almain progredida tar 85% dals objects. Grazia a questas mesiras saja la surfatscha da las palids da muntada naziunala sa sminuida mo per 1% en quest interval. Il Bafu scriva dentant era che la qualitad da las palids protegidas saja vegnida considerablamain mendra. Concret veglia quai dir: Bel e bain in quart da las palids è vegnì pli sitg, tar in quart da las palids haja ins constattà in augment da substanzas nutritivas e bunamain in terz saja periclità da surcre-

scher perquai ch'ils biotops na vegnian betg duvrads pli u sientian or. Malgrà la situaziun pac cuntentaivla è il Bafu da l'avis che senza l'approbaziun da l'iniziativa da 1987 fissian oz bleras palids svizras persas per adina.

Surcrescher è il problem cardinal

Tenor *Andreas Cabalzar* da l'Uffizi chantunal per l'ambient èn las tendenzas en noss chantun sumegliantas. «Tar nus è il problem da crescher en dentant pli grond che giu la Bassa, perencunter è il problem che las palids vegnan aldadas main derasà.» Nus sperain era da pudair far contracts cun ils purs per che las palids vegnian tgiradas e cultivadas en il futur. «Ils princips fundamentals èn da betg aldar en la vischinanza da palids e da segar quellas mintga segund onn.» Er ils problems ch'èn sa dads ord la midada da la gulivaziun da finanzas tranter confederaziun e chantun e la mancanza da daners quintain nus che hajan naginas consequenzas negativas per las palids.

«Schebain las chaliras da las stads passadas han gè in'influenza disfavouraivla sin las palids po naging dir anc cun segirtad», manegia *Andreas Cabalzar*.

La Pro Natura ha taxà ils resultats dal studi per «consternant» e la realisaziun dad ina protecziun da palids haja fatg naufragi.

Regeneraziun da las palids

Per far frunt als problems da las palids vul ins tschentar las prioritads sin la regeneraziun da las palids e sustegnair a moda optimala ils chantuns. Tenor *Willy Geiger*, il vicepresidente dal Bafu, è ina da las pussaivladads da construir rempars da stuppa e bischens per impedir il drenadi ed auzar uschia ils levels da l'aua. In tal process possia cuzzar plirs decennis, experiments hajan dentant confermà che talas mesiras funcziuneschian.

Per impedir che las palids na vegnian betg engraschadas veglia il Bafu schlargiar las zonas denter prads e palids nua ch'ils purs pon anc aldar. *Willy Geiger* fa

er attent al fatg ch'ils experts hajan taxà che bel e bain la mesadad dals novs edificis en cuntradas da palids e circa duas terzas da las vias e trutgs cuntrafetschian a las finamiras dad ina protecziun.

Ina ierta cultura svanescha plaun a plaun

Avant 200 onns eran circa 6% da la surfatscha en Svizra palids, l'onn 1987 anc 0,5%. Palids autas èn biotops impurtants e valan sco davos relict d'ina Svizra genuina. Palids bassas èn perditgas dad ina cuntrada culturala tradiziunala. Palids èn da gronda muntada per la biodiversità. Sin 0,5% da la surfatscha vivan in quart da tuttas plantas periclitadas da la Svizra. Da las 548 palids autas e 1170 palids bassas da la Svizra han ils scienziads intercuretg 102 detagliadamain. En ils tshintg onns passads han ins constattà che la cumpart da las palids autas e las palids bassas che produceschan turba è sa reducida per 7,7% respectivamain per 5,1%.